

För dig med obotlig cancer eller blodsjukdom

För dig som insjuknat i obotlig cancer eller blodsjukdom är symptombehandling och – lindring en central del av vården, målet är så bra livskvalitet som möjligt.

“Palliativ vård bygger på ett förhållningssätt som syftar till att förbättra livskvalitet för patienter och de närstående genom att förebygga och lindra lidandet genom tidig upptäckt, bedömning och behandling av smärta och andra fysiska, psykosociala och andliga problem som kan uppkomma i samband med livshotande sjukdom.” (Världshälsoorganisationen WHO)

Palliativ vård på cancer- och hematologiska polikliniken

Vid obotlig cancer och blodsjukdom är syftet med den onkologiska och hematologiska behandlingen (cellgiftsbehandling, strålbehandling, ibland kirurgisk behandling) att bromsa sjukdomens framskridande. Vi påbörjar symptomlindrande vård vid sidan av den bromsande behandlingen. Exempel på symptom som cancersjukdomen kan medföra är smärta, andnöd och illamående. Berätta ärligt och öppet om dina symptom för sjukskötare och läkare på cancer- och hematologiska polikliniken så att vi i ett tidigt skede kan hjälpa dig med dem. I den palliativa vården ingår stöd för både patienten och närstående, så diskutera öppet angående din sjukdom även med dina anhöriga. Den palliativa vården kan pågå både längre och kortare tid, beroende på din sjukdomssituation.

Palliativa polikliniken

Ifall vi upplever att du behöver specialkunnande gällande din symptomlindring så kan vi i med ditt tillåtande i ett tidigt skede göra en remiss till den palliativa polikliniken. Du kan då vara patient både på cancer- och hematologiska polikliniken och palliativa polikliniken. Personalen på palliativa polikliniken koordinerar även hemvård, hemsjukvård och vård via hemsjukhuset.

Efter att läkaren gjort remiss ringer poliklinikens sjukskötare till palliativa polikliniken och ger information om din situation. Sjukskötare från palliativa polikliniken tar kontakt med dig inom de närmaste dagarna för att boka in en tid till deras mottagning. Du kan därefter direkt ta kontakt med palliativa polikliniken gällande dina symptom istället för att besöka sjukhusjouren. Palliativa poliklinikens patienter har även möjlighet att komma direkt till avdelning 2 (lovplats) ifall de är i behov av avdelningsvård.

När vi med den bromsande onkologiska vården inte längre kan påverka cancersjukdomens framskridande avslutas den och därefter koncentrerar vi oss på den palliativa vården. I detta skede övergår vårdansvaret i sin helhet till den palliativa polikliniken.

Vårdlinjer

För dig med cancer kan sjukdomssituationen förändras snabbt. Din sjukdom kan plötsligt framskrida vilket gör att din kondition snabbt kan försämrans. Därför är det viktigt att i god tid diskutera angående principer och riktlinjer för vården med din läkare och dina anhöriga. Du har även möjlighet att göra ett vårdtestamente där du beskriver hur du vill att din vård i livets slutskede skall vara. Vårdtestamentet kan du göra i OmaKanta, ta med en kopia till cancerpolikliniken för dokumentation. Exempel vårdtestamente hittas på muistiliittos (muistiliitto.fi >minnet och minnessjukdom>intressebevakning>vårdvilja) och thl:s (thl.fi>tjänster>blanketter>livstestamente) nätsidor.

Eftersom du lider av en obotlig, framskridande sjukdom så kommer din läkare att diskutera angående vårdbegränsningar med dig. Det är önskvärt att åtminstone en anhörig eller vän är med på mottagningen. I vårdbegränsningar ingår bland annat DNR beslut (do not resuscitate), vilket innebär beslut om att avhålla sig från hjärtmassage och defibrillation vid hjärtstopp. Det är ett medicinskt beslut som fattas av din läkare, anteckning angående beslutet görs i din journal och du kan ifall du önskar även få en kopia av detta. Det är viktigt att all medicinsk personal som deltar i din vård samt dina anhöriga är medvetna om beslutet.

Öppen diskussion kring vårdlinjer och - begränsningar, vad de innebär och varför de görs, gör det lättare för dig och dina anhöriga att fokusera på lindrandet av sjukdomens symptom.

Kontrollera att du gett lov att din medicinska information (din journal) ses på alla de platser där du får vård (alla sjukhus och hälsocentraler). Detta gör din vård mycket smidigare.

Att föra barnen på tal modell

På cancer- och hematologiska polikliniken erbjuder vi våra patienter Att föra barnen på tal- diskussion, när det i familjen finns barn under 18 år. Att föra barnen på tal – diskussion är en metod med låg tröskel, som öppnar dörrar för andra möjliga arbetsmetoder eller stödtjänster. Målet med diskussionen är att säkra en trygg utveckling för barn och unga i en situation som på många sätt känns skrämmande och gör att tron på framtiden kan skadas. Att hålla saker hemligt för barn och unga skyddar inte dem.

Terminalvård

Terminalvård är det sista skedet i den palliativa vården. Det innebär vård av den döende patienten, när den uppskattade återstående livstiden är kort. I terminalvård ingår stöd av anhöriga även efter att patienten har avlidit. I vår region koordineras terminalvården av den palliativa polikliniken. Ifall du önskar att tillbringa den sista tiden i det egna hemmet, så försöker vi ordna detta ifall det är möjligt. Terminalvård i hemmet förutsätter samarbete mellan anhöriga, hemvård, hemsjukvård och hemsjukhuset. Även gällande terminalvård är det viktigt att du i god tid diskuterar med anhöriga eller vårdpersonal angående dina egna önskemål, så att vården i livets slutskede blir så bra som möjligt.

Även om din sjukdom inte går att bota finns det mycket vi kan göra, med olika behandlingar försöker vi att ge dig så bra livskvalitet som möjligt. Det lönar sig att göra det som ger dig glädje, fortsätta med dina intressen och hobbyer, umgås med nära och kära, röra dig utomhus och njuta av goda dagar.

Att leva med cancer eller blodsjukdom innebär stora omställningar i livet, du har möjlighet att få hjälp och stöd från många olika personalgrupper inom sjukvården.

Socialskötare: 040-6534070; 040-6534499; 040-6534490; 040-6534284

- sociala förmåner, sjukskrivning, intyg

Psykiatriska polikliniken

- samtalsstöd både för dig och dina anhöriga, hjälp med att bearbeta krisreaktion
- för dig med underåriga barn kan stöd (s.k. familjeintervention) för hela familjen ordnas i samarbete mellan socialskötare och psykiatriska polikliniken

Sjukhuspräst

- Sjukhusprästen kan ge samtalsstöd. Du har möjlighet att diskutera kring din sjukdom och livssituation med sjukhusprästen även om du inte är troende eller religion inte är en viktig del av ditt liv.

Cancerföreningen

- samtalsstöd, hjälp med olika symptom och problem som hör ihop med din cancer- eller blodsjukdom, hjälper till att koordinera vården i hemmet
- information om stödpersoner – och grupper
- Karleby: Monika Kolppanen (palliativ skötare) 010 843 6009/050-4693553; Maria-Heikkilä Nyman (rådgivning) 010 843 6008
- Jakobstad: Christine Kung (cancerskötare) 010 843 6011/050-343 5298

I vissa kommuner jobbar **cancerskötare** som kan hjälpa till med symtomlindring samt att organisation av vården i hemmet.

- Peruspalvelukuntayhtymä Kallio (Ylivieska, Nivala, Sievi, Alavieska): Johanna Hirvelä 040-635 5034/
Teemu Isoaho 040-635 5189 (Nivala)
- Kannus: 044-587 2879
- Kalajoki: Anne Hietala 044-469 1522 (puhelinaika tiistaisin)
- Peruspalvelukuntayhtymä Selänne (Haapajärvi, Pyhäjärvi, Reisjärvi): Sinikka Parttimaa 044-4456
119 (torstaisin ja perjantaisin)

Vi kan vid behov ta kontakt med dessa personer för din räkning.